

BA NĂM DƯỚI MÁI TRƯỜNG LUẬT-NHỮNG KÝ ỨC KHÔNG PHAI

Nguyễn Viết Đĩnh

Sài Gòn những năm trước 1975 mang một vẻ rất khác-cổ kính, sôi động nhưng vẫn ẩn chứa một nét thanh lịch rất riêng.

Giữa lòng thành phố ấy, trên con đường Duy Tân rợp bóng cây, Trường Đại học Luật khoa Sài Gòn lặng lẽ đứng đó như một nhân chứng cho biết bao ước mơ tuổi trẻ. Ba năm gắn bó với nơi này là một phần ký ức không thể phai mờ trong cuộc đời tôi- một chặng đường của tuổi trẻ, của tri thức, của những khát vọng và cả những ước muốn chưa nói thành lời.

Tôi còn nhớ rõ ngày đầu tiên bước chân vào trường, tay ôm tập vở mới, lòng ngóng tìm kiếm giảng đường. Trường Luật đối với tôi khi ấy, không chỉ là nơi học tập mà còn là một biểu tượng- nơi đã sản sinh biết bao nhà trí thức, luật gia, chính khách đã làm rạng danh nền tư pháp và chính trường miền Nam. Dãy giảng đường cũ kỹ nhưng trang nghiêm, hàng cây hai bên đường nghiêng nghiêng bóng mát, những tà áo dài đủ màu của các nữ sinh thấp thoáng trong sân trường...tất cả như một bức tranh đẹp mà tôi chưa từng tưởng tượng được sẽ là phần đời của mình.

Ba năm học tại trường là ba năm đầy ắp những trải nghiệm. Những giờ học với các Giáo sư đáng kính, như Giáo sư Nguyễn Văn Bông, Giáo sư Vũ Quốc Thúc, hay Giáo sư khoa trường Nguyễn Cao Hách- những bậc thầy không chỉ giảng dạy kiến thức pháp luật mà còn truyền cảm hứng về tinh thần công lý, đạo đức nghề nghiệp và tinh thần dân tộc. Giọng nói trầm ấm, cách giảng bài thấu đáo, lập luận sắc bén của các bậc thầy khiến cho môn học tưởng chừng khô khan như Luật Hiến pháp, Luật Dân sự, Luật Hình trở nên sống động và mang tính thời sự. Tôi nhớ mãi những buổi tranh luận sôi nổi trong nhóm, khi sinh viên được tự do bày tỏ quan điểm, không những về các môn học mà còn về những chuyển biến chính trị đương thời, phản biện lẫn nhau một cách công khai và hòa nhã. Mỗi người một lý lẽ, một góc nhìn nhưng tất cả đều chung một niềm đam mê tìm kiếm chân lý.

Ngoài những giờ học căng thẳng, đời sống sinh viên tại Trường Luật cũng rất đáng nhớ. Tôi còn hình dung ra một tụ điểm nhỏ nằm ở cuối góc trường- quán bà Chi, nơi chúng tôi thường tụ tập vào giờ giải lao, uống ly cà phê đen, ăn ổ bánh mì kẹp thịt, bàn về thời sự chính trị, hay đơn giản chỉ là vài mẩu chuyện vui trong lớp, ngoài đời. Có những buổi trưa hay chiều rảnh rỗi, tôi cũng bạn bè đi dạo quanh hồ Con Rùa, rồi tạt vào hàng quán hàng rong gần đó mua ly nước mía hay bò bít ăn chơi. Sài Gòn khi ấy tuy bao trùm không khí chiến tranh và có nhiều biến động chính trị, nhưng đời sống học đường vẫn giữ được nét bình yên rất lạ.

Tình bạn thời sinh viên cũng là thứ quý giá không thể nào quên. Tôi còn nhớ những người bạn cùng lớp năm đó- người đã cùng tôi thức trắng đêm ôn thi, người đã chia sẻ từng trang giáo trình photo, từng ly cà phê đen đặc để chống lại cơn buồn ngủ. Có người sau này trở thành Chánh án, Biện lý, Luật sư, có người trở thành Giáo sư Trường Luật, có người vào quân ngũ, rồi đi xa mãi mãi. Sau năm 1975, mỗi người mỗi hướng, nhưng trong ký ức tôi, họ mãi là những người bạn trẻ đầy nhiệt huyết với những đôi mắt rạng ngời lý tưởng.

Nhắc đến Trường Luật mà không nhắc đến đường Duy Tân cây dài bóng mát thì thật là thiếu sót. Con đường ấy với hàng cây cao vút và nắng xuyên qua kẽ lá, là nơi chúng tôi qua lại mỗi ngày. Nơi đây nhiều tình yêu đôi lứa nảy sinh. Con đường hồ hện Duy Tân đã len lén đi vào thi ca và là niềm hoài niệm của một thời sinh viên trước 1975.

Rồi tháng tư đen 1975 kéo đến như một cơn lốc xoáy cuốn trôi đi tất cả. Trường Luật không còn mang tên cũ, Sài Gòn cũng mất tên. Bạn bè trôi dạt khắp bốn phương trời.

Riêng tôi, với ba năm học tại Trường Luật vẫn là một kỷ ức luôn giữ mãi trong lòng. Dù thời gian có làm mờ đi nhiều điều, nhưng những kỷ niệm ấy vẫn như con suối nhỏ chảy mãi trong tim, giữ cho tôi một góc thành xuân, rất riêng và rất khó phai mờ.

Giờ đây mỗi lần có dịp trở lại Sài Gòn, tôi vẫn thường đi qua con đường xưa, tìm lại chút dư âm của thời đã qua. Cảnh cũ đổi thay, nhưng đâu đó tiếng gió lao xao trên hàng cây cao vút, tôi như vẫn nghe thấy tiếng cười nói của bạn bè cùng thời, hòa lẫn tiếng thổn thức của chính con tim mình, của thuở mới vào đời, với bao hoài niệm xa xăm.

Nguyễn Viết Đĩnh

Dã Thảo Trang, cuối tháng chín, 2025